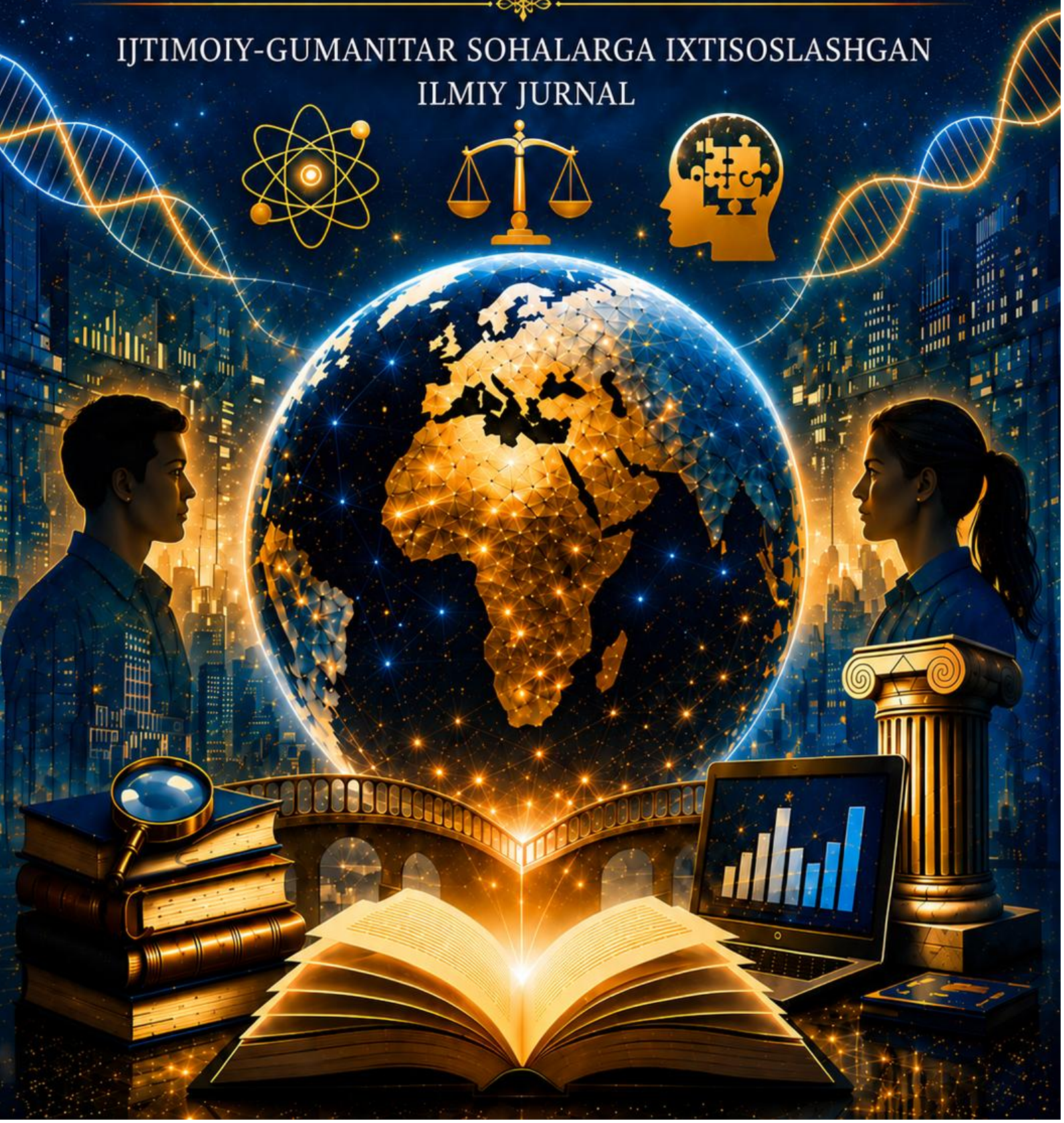
№6 2026

ISSN: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN ILMIY JURNAL

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal

№6 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT VA EKSPERT KENGASHI

Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Yelena Yevgeyevna – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina Natalya Yuryevna– psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva Barno Sayfutdinovna – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova Gulsanam Ne’matovna – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov Bahodir Baxshullayevich – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova Oksana Gennadevna– pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Abdazimov Azizjan Abdusabirovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Akramova Gulbahor Renatovna – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev Muxiddin Muxammatovich – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova Nurjahon Zuxuriddinovna – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Farfiyeva Kamola Adhamdjanovna – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov Xazrat Xusenovich – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov Mirmuhsin Rustamovich – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva Saodat Melikuziyevna – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ravshanov Lochinbek Urinovich – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva Mavlyuda Ibragimovna– filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Zubaydullo Izomovich – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o‘g‘li – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva Guldona Mamajonovna – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova Saodat Tilovberdievna – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova Manzila Bozorovna – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori, professor
Mirashirova Nargiza Anvarovna – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
G‘ayipova Nargiza Anorbayevna – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova Dilafruz Bozorovna – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Yelena Gennadiyevna – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Жексенбаева Гульнур – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Kudratova Lola Ravshanovna – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Jalilov Nodirjon Azamatovich – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vaxobov Anvar Abdusattor o‘g‘li – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova Mehriniso Musinovna – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Rahmatullayev Sharofiddin Nematullayevich - filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xalilova Ruxsora Raupovna – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Shavkat Ulug‘bekovich – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Shoxruz Faxriddin o‘g‘li – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev Jonibek Shodiyevich – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova Feruza Xayatovna – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

Texnik muharrir
Salimova Aziza Zoyirovna

Ingliz tili muharriri
Abduraximov Doniyor Abdusaid o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

РЕДАКЦИОННО-ЭКСПЕРТНЫЙ СОВЕТ

Реджеп Узюрек – доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Елена Евгеньевна – доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Наталья Юрьевна – кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Барно Сайфутдиновна – доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Гульсанам Неъматовна – доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Баходир Бахшуллаевич – доктор педагогических наук, профессор
Филиппова Оксана Геннадьевна – доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Абдазимов Азизжан Абдусабирович – доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Мирзаева Фарохат Одилжоновна – доктор педагогических наук (DSc), профессор
Акрамова Гульбахор Ренатовна – доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев Мухиддин Мухамматович – доктор психологических наук (DSc), доцент
Абдуллаева Дилбар Убайдуллаевна – доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Нуржахон Зухуриддиновна – доктор психологических наук (DSc), профессор
Фарфиева Камола Адхамджановна – доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Наргис Батировна – доктор психологических наук (DSc), профессор
Жабборов Хазрат Хусенович – доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов Мирмухсин Рустамович – доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева Саодат Меликузиевна – доктор психологических наук (DSc), профессор
Равшанов Лочинбек Уринович – доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева Мавлюда Ибрагимовна – доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов Зубайдулло Изомович – доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбонбоев Азимбек Назирбой угли – доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Гулдона Мамажоновна – доктор исторических наук, профессор
Давлатова Саодат Тиловбердиевна – доктор исторических наук, профессор
Курбонова Манзила Бозоровна – кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Бехруз Собирович – доктор философских наук, профессор
Мираширова Наргиза Анваровна – доктор философии (PhD) по психологическим наукам, профессор
Гайипова Наргиза Анорбаевна – доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Дилафруз Бозоровна – доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Елена Геннадьевна – доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Жексенбаева Гульнур – доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Кудратова Лола Равшановна – доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич – доктор философии (PhD) по психологическим наукам
Жалилов Нодиржон Азаматович – доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов Анвар Абдусаттор угли – доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова Мехринисо Мусиновна – доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Рахматуллаев Шарофиддин Нематуллаевич – доктор философии (PhD) по филологическим наукам
Халилова Рухсора Рауповна – доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Шавкат Улугбекович – доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Шохруз Фахриддин угли – доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Жонибек Шодиевич – доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Феруза Хаятовна – кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

Технический редактор
Салимова Азиза Зойировна

Редактор английского языка
Абдурахимов Дониёр Абдусаид угли

EDITOR-IN-CHIEF

Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL AND EXPERT BOARD

Rejep Uzyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Yelena Yevgeyevna– Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina Natalya Yuryevna – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva Barno Sayfutdinovna– Doctor of Science (DSc) in Pedagogy, Professor
Ibragimova Gulsanam Nematovna– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov Bakhodir Bakhshullaevich – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova Oksana Gennadevna– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Abdazimov Azizjan Abdusabirovich– Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy, Associate Professor
Mirzaeva Faroxat Odiljonovna – Doctor of Science (DSc) in Pedagogy, Professor
Akramova Gulbahor Renatovna– Doctor of Science (DSc) in Pedagogy, Professor
Bafaev Muxiddin Muxammatovich– Doctor of Science (DSc) in Psychology, Associate Professor
Abdullaeva Dilbar Ubaydullaevna– Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Ismoilova Nurjakhon Zukhuriddinovna– Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Farfiyeva Kamola Adhamdjanovna– Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Atabaeva Nargis Batirovna– Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Jabborov Khazrat Khusenovich – Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Akramov Mirmukhsin Rustamovich – Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Tuychieva Saodat Melikuziyevna – Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Ravshanov Lochinbek Urinovich – Doctor of Science (DSc) in Psychology, Professor
Gadoyeva Mavlyuda Ibragimovna– Doctor of Science (DSc) in Philology, Professor
Rasulov Zubaydullo Izomovich – Doctor of Science (DSc) in Philology, Professor
Qurbonboev Azimbek Nazirboy ugli – Doctor of Science (DSc) in Psychology, Associate Professor
Taniyeva Guldona Mamajonovna – Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova Saodat Tilovberdievna – Doctor of Historical Sciences, Professor
Qurbonova Manzila Bozorovna – Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev Bexruz Sobirovich – Doctor of Philosophical Sciences, Professor
Mirashirova Nargiza Anvarovna – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Professor
Gayipova Nargiza Anorbayevna– Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Botirova Dilafruz Bozorovna – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Alimova Yelena Gennadiyevna – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Gulnur Zheksenbaeva – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology (Kazakhstan)
Kudratova Lola Ravshanovna – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Ismatulloev Abdullo Nasrulloevich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology
Jalilov Nodirjon Azamatovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy, Associate Professor
Vaxobov Anvar Abdusattor ugli – Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy, Associate Professor
Raxmatova Mehriniso Musinovna – Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Rahmatullayev Sharofiddin Nematullayevich – Doctor of Philosophy (PhD) in Philology
Khalilova Rukhsora Raupovna – Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Bobojonov Shavkat Ulug‘bekovich – Doctor of Philosophy (PhD) in History, Associate Professor
Sharipov Shokhruz Fakhriddin ugli – Doctor of Philosophy (PhD) in History
Butayev Jonibek Shodievich– Doctor of Philosophy (PhD) in History
Bobojonova Feruza Khayatovna – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Responsible editor
Khayitov Khayotjon Khikmat ugli

Technical editor
Salimova Aziza Zoyirovna

English language editor
Abduraximov Doniyor Abdusaid ugli

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINI SHE’RIY ASARLAR TAHLILIGA TAYYORLASHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI

Mullayeva Madina Qudratovna
Abu Rayxon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti tayanch doktaranti
ORCID:0009-0002-9248-0736
E-mail:madinamullayeva@urgiu.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini she’riy asarlarni tahlil qilishga tayyorlashning ilmiy-metodik asoslari yoritiladi. Mahalliy metodistlar hamda xorijiy tadqiqotchilarning qarashlari asosida o‘qituvchilarning motivatsion-qadriyatli, kognitiv, operatsion-metodik va refleksiv-baholash komponentlaridan iborat konseptual tayyorgarlik modeli taklif qilinadi. She’riy asarni mazmuniy, badiiy-obrazli va ritmik-intonatsion jihatdan tahlil qilishning olti bosqichli algoritmi tavsiflanadi. Tadqiqot nazariy tahlil va pedagogik modellashtirishga tayanadi; taklif qilingan modelning empirik samaradorligi alohida tekshirishni talab qiladi.
Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, she’riy asar, badiiy tahlil, ifodali o‘qish, metodik kompetensiya, pedagogik model, refleksiya.

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К АНАЛИЗУ ПОЭТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ

Аннотация. В статье рассматриваются научно-методические основы подготовки учителей начальных классов к анализу поэтических произведений. На основе работ узбекских методистов и зарубежных исследователей предложена концептуальная модель подготовки, включающая мотивационно-ценностный, когнитивный, операционно-методический и рефлексивно-оценочный компоненты. Представлен шестиступенчатый алгоритм анализа стихотворного текста. Исследование носит теоретико-методический характер; эффективность модели требует эмпирической проверки.
Ключевые слова: начальное образование, поэзия, художественный анализ, выразительное чтение, методическая компетентность.

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF PREPARING PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR THE ANALYSIS OF POETIC WORKS

Abstract. The article examines the scientific and methodological foundations of preparing primary school teachers to analyse poetry. Drawing on Uzbek methodology scholarship and international research, it proposes a conceptual framework encompassing motivational-value, cognitive, operational-methodological and reflective-evaluative components. A six-stage approach to analysing poetic meaning, imagery and rhythm is presented. The study is theoretical and methodological; empirical validation of the proposed framework remains necessary.

Keywords: primary education, poetry, literary analysis, expressive reading, teaching competence, reflective practice.

KIRISH

Boshlang‘ich ta’limda she’riy asarlarni o‘rganish o‘quvchilarning badiiy-estetik idroki, obrazli tafakkuri va nutqiy faoliyatini rivojlantirish uchun muhim imkoniyat yaratadi. She’rning leksik mazmuni, badiiy tasvir vositalari, ritm, qofiya va ohangning o‘zaro bog‘liqligi esa o‘qituvchidan maxsus metodik tayyorgarlikni talab qiladi. O‘qituvchining vazifasi tayyor izohni bayon qilish bilangina cheklanmaydi: u o‘quvchilarni matnni tinglash, tasavvur qilish, mustaqil fikr bildirish va fikrini matndan dalil keltirib asoslashga yo‘naltirishi zarur.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

O‘zbek pedagogik-metodik adabiyotlarida bu muammoning asoslari K.Qosimova, S.Matchonov, X.G‘ulomova, Sh.Yo‘ldosheva va Sh.Sariyev hammuallifligidagi “Ona tili o‘qitish metodikasi” darsligida yoritilgan. Ushbu asarda boshlang‘ich sinflarda o‘qish faoliyatini tashkil qilish, matn ustida ishlash va she’riy asarni o‘qish metodikasiga e’tibor qaratilgan. Mazkur merosdan foydalanishda olimlarning o‘qish metodikasiga qo‘shgan umumiy hissasini aynan “o‘qituvchilarni she’riy tahlilga tayyorlash” bo‘yicha maxsus tajriba natijasi sifatida talqin qilmaslik zarur.[1]

S.Matchonovning badiiy matn ustida ishlash bilan bog‘liq ilmiy-metodik qarashlari o‘quvchi fikrini rivojlantiruvchi tahlil faoliyatiga ilmiy asos bo‘la oladi. K.Qosimova va hammualliflar ishlarida o‘qish metodikasi, savol-topshiriqlar, ongli va ifodali o‘qish jarayonlarining o‘zaro aloqadorligi yoritilgan. X.G‘ulomova, Sh.Yo‘ldosheva va Sh. Sariyevning ushbu jamoaviy darslikka qo‘shgan hissasi boshlang‘ich ta’limda til va o‘qish malakalarini rivojlantirish masalalarini yoritish nuqtayi nazaridan ahamiyatlidir [1].

Xorijiy tadqiqotlar doirasida L.M.Rosenblattning transaksion o‘qish nazariyasi matn ma’nosini o‘quvchi va asar o‘rtasidagi faol munosabat orqali anglashni izohlaydi. A.S.Palincsar va A.L.Brownning reciprocal teaching yondashuvi bashorat qilish,

savol berish, tushunarsiz jihatlarni aniqlashtirish va umumlashtirish strategiyalariga tayanadi. Mazkur yondashuvlar she’riy tahlil uchun foydali nazariy asos bo‘lsa-da, ularni boshlang‘ich sinf yoshi va she’r janriga moslashtirish zarur.[3; 2]

Tadqiqotning maqsadi - boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini she’riy asarlar tahliliga tayyorlashning tarkibiy qismlari, didaktik tamoyillari va amalga oshirish bosqichlarini ilmiy-metodik jihatdan asoslash. Tadqiqot obyekti o‘qituvchilarning kasbiy-metodik tayyorgarligi jarayoni; predmeti esa she’riy tahlilga o‘rgatishning mazmuni, metodlari va baholash mezonlaridir.

Maqola nazariy-metodik tadqiqot shaklida yozildi. Ilmiy adabiyotlarning qiyosiy tahlili, tushunchalarni tizimlashtirish, pedagogik modellashtirish va metodik loyihalashtirish usullaridan foydalanildi. Manbalar o‘qish metodikasi, badiiy matnni talqin qilish, o‘qib tushunish va pedagogik refleksiya bilan aloqadorligi asosida tanlandi. Unda ishtirokchilar bilan o‘tkazilgan tajriba, so‘rovnoma yoki statistik natijalar taqdim etilmaydi.

Metodologik asos sifatida kompetensiyaviy, faoliyatli, integrativ va shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvlar qabul qilindi. Mahalliy metodik darslikdagi she’r ustida ishlashga oid tavsiyalar nazariy tayyorgarlik va darsni loyihalash mezonlari nuqtayi nazaridan tahlil qilindi. Xorijiy manbalardan o‘quvchining shaxsiy talqini va fikrni matn dalillari bilan asoslashga oid jihatlar ajratib olindi [1].

TAHLIL VA NATIJALAR

Nazariy tahlil natijasida she’riy asarlar tahliliga metodik tayyorgarlik tushunchasi quyidagicha aniqlashtirildi: bu o‘qituvchining she’riy matn mazmuni, badiiy-obrazli qurilishi va ritmik-intonatsion xususiyatlarini anglash, ularni o‘quvchilarning yosh imkoniyatlariga mos shaklda o‘rgatish, darsni loyihalash hamda o‘quv natijalarini baholashga qaratilgan integrallashgan kasbiy kompetensiyasidir.

Tarkibiy komponent	Mazmuni	Kuzatiladigan ko‘nikma
Motivatsion-qadriyatli	She’riyatning tarbiyaviy-estetik ahamiyatini anglash	She’rga qiziqish uyg‘otish
Kognitiv	Obraz, g‘oya, ritm, intonatsiya, badiiy vositalar haqidagi bilim	Matnni dalillangan holda tahlil qilish
Operatsion-metodik	Savol-topshiriq, mikrodars, ifodali o‘qish, dars loyihasi	Tahlil mashg‘ulotini tashkil qilish
Refleksiv-baholash	O‘z faoliyati va o‘quvchi javoblarini tahlil qilish	Metodni tuzatish va takomillashtirish

O‘qituvchilarni tayyorlashning besh bosqichli modeli taklif etildi:

1) diagnostik-motivatsion - dastlabki ehtiyojlarni aniqlash;

2) nazariy-kognitiv - she’rning janriy va badiiy asoslarini o‘rganish;

3) amaliy-metodik - dars ishlanmasi va tahlil savollarini ishlab chiqish;

4) ijodiy-integrativ - mikrodars, ijodiy talqin va fanlararo topshiriqlarni sinab ko‘rish;

5) refleksiv-baholash - erishilgan natijani tahlil qilish va takomillashtirish rejasini tuzish.

She’r tahlili bosqichi	O‘qituvchi harakati	O‘quvchi harakati
Dastlabki idrok	Ifodali o‘qish va savol	Tinglash va taassurot
Mazmunni anglash	Notanish so‘zlarni izohlash	Mazmunni tushuntirish
Obrazli tahlil	Tasviriy ifodalarni topdirish	Obraz va ifodani qiyoslash
Ohang va ritm	Pauza va urg‘uni ko‘rsatish	Ifodali o‘qish
Ijodiy talqin	Ochiq savol va ijodiy vazifa	Fikrini matn bilan asoslash
Refleksiya	Xulosani umumlashtirish	O‘zini baholash

Metodik tamoyillar sifatida badiiy-estetik yaxlitlik, yoshga moslik, faol talqin, fanlararo integratsiya, bosqichlilik va refleksivlik ajratildi. Ular she’rni shunchaki yodlashdan mazmun, kechinma va badiiy ifodaning o‘zaro aloqasini anglashga o‘tishga xizmat qiladi. Baholash uchun nazariy savollar, yozma she’r tahlili, mikrodars kuzatuvi, dars ishlanmasi va refleksiv esse qo‘llanishi mumkin.

Taqdim etilgan model o‘zbek metodik maktabida shakllangan o‘qish va badiiy asar tahliliga oid qarashlarni o‘qituvchining maxsus kasbiy tayyorgarligi bilan bog‘laydi. K.Qosimova va hammualliflarning darsligida asoslangan matn ustida ishlash usullari mazkur modelda kognitiv va operatsion-metodik komponentlarni shakllantirishning tayanchidir. Bunda adabiy bilimning mavjudligi bilan uni o‘quvchiga yetkazish metodikasi bir xil hodisa emasligi e’tiborga olinadi.

Rosenblatt qarashlaridan kelib chiqadigan muhim xulosa – she’r ma’nosini o‘quvchi bilan muloqotda izlash zarurati; Palincsar va Brown yondashuvi esa bunday muloqotni savol, aniqlashtirish va xulosa orqali tizimlashtirish imkonini beradi. Biroq oxirgi tadqiqotning dastlabki ishtirokchilari boshlang‘ich sinf o‘quvchilari bo‘lmagani uchun natijalarni ushbu yosh guruhiga avtomatik tatbiq etib bo‘lmaydi. Taklif etilgan modelning ilmiy-amaliy qiymati nazariya, darsni loyihalash va refleksiyani yagona siklda birlashtirishga intilishidadir. Cheklov shundaki, indikatorlar va bosqichlar hozircha konseptual xarakterda. Ularning o‘lchov aniqligi, o‘qituvchi kompetensiyasiga ta’siri va o‘quvchilarning o‘qib tushunishiga qo‘shadigan hissasi pedagogik tajriba-sinovda tekshirilishi kerak.

XULOSA

Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini she’riy asarlar tahliliga tayyorlash adabiy-nazariy bilim, ifodali o‘qish, tahlil savollarini loyihalash va o‘z faoliyatini baholashning uyg‘unligini talab qiladi. Mahalliy metodistlarning o‘qish metodikasiga oid ilmiy merosi bu jarayonning muhim nazariy poydevoridir. Tadqiqotda taklif qilingan to‘rt komponentli tayyorgarlik modeli, besh bosqichli pedagogik jarayon va olti bosqichli she’r tahlili algoritmi mazkur tayyorgarlikni tizimli tashkil qilishga yo‘naltirilgan.

Keyingi tadqiqotlarda modelni tajriba va nazorat guruhlari asosida sinovdan o‘tkazish, o‘qituvchining metodik kompetensiyasi hamda o‘quvchi talqini sifatidagi o‘zgarishlarni o‘lchash tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Qosimova K., Matchonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh., Sariyev Sh. Ona tili o‘qitish metodikasi. - Toshkent: NOSIR, 2009. - 352 b. ISBN 978-9943-353-11-4.
2. Rosenblatt L. M. The Literary Transaction: Evocation and Response // Theory Into Practice. - 1982. - Vol. 21, No. 4. - P. 268-277.
3. Palincsar A. S., Brown A. L. Reciprocal Teaching of Comprehension-Fostering and Comprehension-Monitoring Activities // Cognition and Instruction. - 1984. Vol. 1, No. 2. - P. 117-175. DOI: 10.1207/s1532690xci0102-1.
4. National Reading Panel. Teaching Children to Read: An Evidence-Based Assessment of the Scientific Research Literature on Reading and Its Implications for Reading Instruction. - Bethesda, MD: NICHD, 2000.

SPONTANEOUS ONLINE SHOPPING AS A STRESS-COPING MECHANISM Alena Garber., Railya Kereyeva	6
HARBIY XIZMATCHILAR FAOLIYATIDA IJOBIY IMIJINING PSIXOLOGIK JIHATLARI Ravshanov Lochinbek Urinovich	14
ALFRED ADLER INDIVIDUAL PSIXOLOGIYASIDA SHAXS SIBLING MAQOMI TALQINI G‘ayibova Nargiza Anorbayevna	20
QANDLI DIABETGA CHALINGAN SHAXSLARDA EMOTSIONAL BARQARORLIK VA INDIVIDUAL-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARNING O‘ZARO ALOQADORLIGI Sadikova Umida Botirovna	27
O‘QITUVCHILARDA KASBIY STRESSNING YUZAGA KELISHIGA TA’SIR ETUVCHI INDIVIDUAL-PSIXOLOGIK OMILLAR Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna	35
OLIY TA’LIMDA SOG‘LOM PSIXOLOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISHNING ASOSIY OMILLARI Xusanbayeva Ziyoda Maxmutdjon qizi	43
O‘SMIRLIK DAVRIDA INKLYUZIV TA’LIM MUHITIDA IJTIMOIY TOLERANTLIKNING PSIXOLOGIK MOHIYATI Mirsidikova Aziza Mirvohidovna	50
HARBIY XIZMATCHILARDA KASBIY DEFORMATSIYANI OLDINI OLISHNING PSIXOLOGIK TEXNOLOGIYALARI Qodirov G‘olibjon Tolibjon o‘g‘li	63
TA’LIM JARAYONIDA DEONTOLOGIK TAMOYILLAR ASOSIDA NIZOLARNI BOSHQARISH Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	70
PEDAGOGIK TAFAKKUR TARIXIDA FIKR TARBIYASI: YONDASHUVLAR VA ZAMONAVIY TA’LIMDA QO‘LLANISH IMKONIYATLARI Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna	78

KREATIV YONDASHUV ASOSIDA BO‘LAJAK INGLIZ TILI O‘QITUVCHILARINING LINGVOMETODIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH **Yuldasheva Umida Maxmudovna**	**85**
KURSANT VA TALABALARNING JISMONIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH VA EKSTREMAL SHAROITLARDA HARAKAT QILISH KO‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI **Yulliyev Nuriddin Jumanazarovich**	**92**
SUN’IY INTELLEKTDAN FOYDALANGAN HOLDA TIBBIYOT OLIY TA’LIM MUASSASALARI TALABALARINING AXBOROT KOMPETENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI ISHLAB CHIQISH TEXNOLOGIYASI **Sayfullaeva Dilbar Izzatillaevna**	**101**
KASBIY MADANIYATSHUNOSLIK KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING IMKONIYATLARI **Komiljonova Mohinur Alllabergan qizi**	**110**
“TARBIYA” DARSLARIDA RAQAMLI HIKOYALAR ORQALI O‘QUVCHILARDA HALOLLIK, MAS’ULIYAT VA MEHR-OQIBAT FAZILATLARINI SHAKLLANTIRISH **Abdullayeva Surayyo Babojonovna**	**119**
O‘ZBEKISTONDA KIMYO O‘QITISH METODIKASINING SHAKLLANISHI VA TARIXIY TARAQQIYOTI **Sulaymonqulov Islomjon**	**131**
GLOBALLASHUV SHAROITIDA IJTIMOIY HIMOYA TERMINOLOGIYASINING TRANSFORMATSIYASI VA UNI MILLIY TERMIN SHAKLIDA TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI **Elmirzayeva Maftuna Do‘smurod qizi**	**136**

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINI SHE’RIY ASARLAR TAHLILIGA TAYYORLASHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI 145
Mullayeva Madina Qudratovna